

Celistvá pedagogika pro smysly i duši

Skupinka dětí přinese barevný šátek a rozloží ho na podlaze. Teď je to třeba louka. A také je to pedagogika Franze Ketta vycházející z křesťanského pojetí člověka, která začíná zdomácnovat nejen ve zdejších církevních školách.

Celistvá na smysl zaměřená pedagogika Franze Ketta jako by nebyla ničím novým. Děti si hrají s dřívky, papírky, mušličkami či barevnými šátky a představují si, co by to či ono mohlo znamenat. Zkušený pedagog či katecheta však jejich vjemy a postřehy povzbuzuje a řídí, často podle evangelních vyprávění či životů svatých, takže během hry s dětmi procvičí barvy, pravolevou orientaci, řeč, paměť i sociální dovednosti. A co je hlavní – přes všechny ty šátky a další pomůcky se děti seznámí s biblickými obrazy a poselstvími, prožijí je a zakusí je všemi smysly. Zažijí samy sebe, druhé okolo, a tak jsou vedeny i k osobnímu vztahu s Bohem v jeho každodennosti a intenzitě.

Zapoj mě celého

U zrodu tohoto pedagogického směru stáli Franz Kett a sr. Esther Kaufmannová – vedoucí referátu pro předškolní vzdělávání mnichovské arcidiecéze a vychovatelka v jedné z mnichovských mateřských škol. Dětskou intuici, tvořivost a fantazii společně zapojili do služeb celkového rozvoje osobnosti dětí – a nedílně propojené nechali také náboženské a ostatní předškolní vzdělávání. „U nás se tato pedagogika rozvíjí od konce devadesátých let minulého století, od roku 2009 pak také oficiálně, pod hlavičkou občanského sdružení Společnost pro celistvou na smysl zaměřenou pedagogiku Franze Ketta akreditovaného ministerstvem školství,“ vysvětluje odborná garantka českých programů této pedagogiky Eva Muroňová. „Jsme partnerskou organizací německé společnosti Institut für ganzheitlich sinnorientierte Pädagogik – RPP, která má

Vlček jede. Ale bez spolupráce by to nešlo. A my to už víme.

Snímek archiv Evy Muroňové

další zástupce také v Rakousku, Švýcarsku, Belgii, Tyrolsku nebo v jihokorejském Soulu,“ vysvětluje garantka.

Společnost pořádá řadu kurzů, na nichž se zájemci mohou seznámit s principy této pedagogiky. Vyučující mateřských škol pak podle ní mohou například pomoci žákům rozvíjet mezilidské vztahy, rodiče a katecheté připraví děti ke svátostem anebo se kazatelé inspirojí, jak účinně promlouvat k malým posluchačům na dětských bohoslužbách.

Já jsem, ty jsi

Vedoucí Církevní mateřské školy ve Zlíně Magdaléna Kovářová ke své odborné zkušenosti s pedagogikou F. Ketta poznamenává: „Napadá mě především slovo aktivita – taková, která dětem pomáhá zvládat každodenní situace a přináší jim radost z toho, že jsou, že něco umějí a mají vedle sebe někoho, s kým mohou být.“ Zatímco některé děti by řešily své potřeby strkáním či pěstmi, Kettova pedagogika je možností, jak u dětí jednoduše a kreativně rozvíjet schopnost vztahu a zdravého sebeprosazení. „Poměrně často se setkáváme s tím, že děti neumějí komunikovat, nevědí si rady s tím, jak vyjádřit své potřeby, jak si vůči druhým vymezit zdravé hranice a dát jim najevo, co se jim líbí a nelíbí,“ podotýká Magdaléna Kovářová. „Učíme tedy děti vyjádřit se slovně i přijmout a respektovat vyjádření druhého. Jde o to naslouchat a dívat se, jak spolu děti komunikují, dávat jim laskavým způsobem zpětnou vazbu, a učit je tak laskavě komunikovat s druhými.“ Celistvý a zdravý individuální rozvoj i schopnost vztahu k druhému a k Bohu je tak jedním z cílů Kettovy pedagogiky, ať už k tomu pomáhá hra s kameny anebo přelévání vody ve džbáněch jako na svatbě v Káni. „Být ve vztahu a být ve vztahu aktivní,“ shrnuje Magdaléna Kovářová.

ALENA SCHEINOSTOVÁ

Skrze symboly ke srozumitelnému světu

Celistvá na smysl zaměřená pedagogika Franze Ketta má složitý název, ale vede k nezákladnějším věcem člověka. S odbornou garantkou tohoto pedagogického směru v ČR EVOU MUROŇOVOU jsme se zamysleli nad jeho přínosem pro děti i dospělé.

■ Jak mohou všechny ty šátky, dřevíčka, šišky a korálky, které najdeme v „kettovských“ školách, pomoci k výchově ve víře?

Uznávám, že to může vypadat, že něco není v pořádku: to se děti místo učení převlékají za prince a princezny? Nebo si jen tak hrají a paní katecheta vymýšlí cokoli, jen aby je zaujala? Ale není to tak. Tyto pomůcky nejsou určeny k volnému hraní, ale k didaktické hře – to znamená hře sloužící k tomu, abychom se v ní a pomocí ní něco naučili.

■ Záleží teda na jejich využití?

Tyto pomůcky kromě toho, že jsou tím, čím jsou, mohou být zároveň i čímkoli jiným. K tomu je třeba trochu (někdy i docela hodně) fantazie. Naše babičky si hrávaly s polínkem jako s panenkou, s klacikem jako s mečem nebo špalíčkem jako autem. Dnešní děti jsou obklopeny hotovými, dokonalými a jednoznačnými obrazy, které se rychle střídají a mnohdy i významově překrývají. Prostor k tomu cokoli domýš-

let, nebo dokonce uvažovat o tom, kde se věc vzala, co by to mohlo ještě být nebo jak ji vidí ten, kdo stojí vedle mě, je minimální.

■ Jak to souvisí s náboženskou výchovou?

K tomu, abychom hovořili o Bohu – ať už se o něm učíme nebo navzájem sdílíme víru či se připravujeme k modlitbě či svátostem – potřebujeme ovládat jeden „cizí jazyk“. Je to jazyk, který nám pomáhá porozumět tomu, co „není vidět, a přesto to na světě je“. Děti se dnes běžně učí jeden či více cizích jazyků, ale řeč symbolů, obrazů, znamení a porozumění symbolickému jednání ve škole neprocvičujeme. Když pak děti uslyší, že Bůh je hrad nebo že Ježíš je cesta, pravda a život, představí si kdejakou virtuální souvislost, jen ne to, co to znamená v původním smyslu slova.

■ Co přesně myslíte tím „původním“?

To je další zvláštnost tohoto způsobu práce. Vrací se k jednoduchosti, k původnímu významu věcí, slov, ale také gest a třeba prožívání času. Minulost je především minulostí, a ne přítomností, hvězda je hvězdou, a ne barevným blikátkem, kámen kamenem, a ne plastovou hmotou, zelená barva odkazuje především k trávě, přírodě a životu v ní, a ne ke Shrekovi a vyprávění je vyprávěním, a ne líbivou estrádou. Když pak uslyšíme o kamenu odvaleném od hrobu, hvězdě, která vyšla nad Betlémem, nebo o trávě, na kterou usedli lidé, aby se nasýtli Ježíšovou přítomností, máme

šanci, že se příběhy setkají u dětí s porozuměním.

■ V jakých podmínkách lze tímto způsobem s dětmi (či snad i dospělými?) pracovat? Hodí se například pro školní hodiny náboženství?

To ne, nebylo by dobré ani pro děti, ani pro učitele náboženství, kdyby se pokoušeli vtlačit do školních pětáctyřiceti minut nějaké téma tak, jak je popsáno v našich metodikách (viz str. B, pozn. red.). Ve školní výuce náboženství se ale osvědčuje užívat aspoň některé prvky – například při seznamování se, při přemýšlení o některých biblických textech. Tento způsob práce předpokládá čas, pohodu a klidné prostředí, je tedy ideální především pro práci s dětmi v mateřských školách, mateřských centrech a v jakémkoli jiném společenství dětí, mládeže, dospělých i seniorů na farách, ať už v biblických kroužcích nebo při přípravě ke svátostem. Přestože tato pedagogika vznikla původně pro potřebu mateřských škol, dobře poslouží třeba i tehdy, když mají děti ze školky navštívit domov důchodců a nemá jít jen o předvádění, co umějí, aby jim babičky zatleskaly.

■ Mohou z Kettovy pedagogiky čerpat i křesťané jiných denominací nebo nevěřící lidé?

Mezi lidmi se tu nedělá rozdíl. Tato pedagogika cíleně bere to, co je člověku srozumitelné a o čem může přemýšlet v osobních souvislostech konkrétního vlastního života. Zjed-

nodušeně řečeno přemýšlíme o světle a jeho vlastnostech, pak o „světle ve svém životě“ a teprve pak o Ježíši jako „světle světa“. A navíc nejen přemýšlíme, ale také to zakoušíme a zažíváme, protože tato pedagogika se zařazuje mezi „zážitkové“, při kterých se učíme „všemi smysly“. Navíc respektuje vývojové potřeby člověka v jeho životních etapách. Děti potřebují zakoušet svět všemi smysly, dospělým pak už stačí jen přemýšlet, vzpomínat a mít prostředky k tomu, aby se mohl vyjádřit třeba i jinak než slovy.

■ Co všechno lze děti takto naučit? Naučí se třeba modlit? A jak je to s přípravou na základní školu?

Jsou věci, které člověk umí, a jsou jiné, které neumí. Pravá modlitba v původním smyslu nejde přikázat, podobně jako nejde přikázat, aby se člověk něco naučil. Obojí se děje a buď to přijde, nebo ne. Co umíme udělat, je připravovat podmínky k tomu, aby to přijít mohlo. Člověk neumí udělat louku, ale umí na ni postavit lavičku, aby se mohl v klidu dívat na její krásu, neumí udělat jezero, ale umí vyrobit loďku, aby se po něm mohl projet. A neumí „způsobit“ modlitbu, ale umí učít a procvičovat to, aby se z lidské strany cesta mezi námi a Bohem snadněji a třeba i častěji otevírala. Někdo velice moudrý řekl, že děti nejsou nádobou, abychom je „naplnili“ tím, co si myslíme, že je pro ně nejlepší, ale plamínky ohně, které můžeme nechat rozhořet jejich vlastním plamenem. A to se doufám děje.

(sch)

Učit se společně s dětmi

S paní MARGOT EDER, dlouholetou spolupracovnicí Franze Ketta, jsme se sešli v jedné z restaurací v Českém Krumlově. Společně jsme se ohlédli ke kořenům jeho pedagogické koncepce, která nejen v Německu vychovala už několik generací.

■ Jak vzpomínáte na počátky své činnosti?

To bylo v sedmdesátých letech, kdy u nás v Bavorsku probíhala školská reforma a hledaly se způsoby, jak zefektivnit vzdělávání včetně toho náboženského. V té době

pracoval Franz Kett na mnichovském arcibiskupství a vedl komisi pro předškolní vzdělávání. Na jednom školení se setkal s řeholní sestrou Esther Kaufmannovou a jejich vzájemná spolupráce dala vzniknout tomu, co dnes obvykle nazýváme pedagogikou Franze Ketta. Je to vlastně trochu nespravedlivé označení, protože významně tento pedagogický směr obohatila právě sestra Esther – hlavně prací se zvláštními materiály, jako jsou například šátky různých barev, ale i svou teologickou intuicí.

■ Kdo a jak jejich myšlenky pomáhal rozvíjet?

Hledání přiměřené formy vzdělávání, jež mělo zpočátku především náboženský charakter, vyústilo do pravidelně vydávaných metodických sešitů či školení a kurzů, které oba zakladatelé nabízeli. Přítomnost pedagogů z praxe na kurzech umožňovala Kettovi a sestře Esther okamžitě hodnotit, zda se ubírají správným směrem a jejich pedagogika se přiměřeně rozvíjí. Jejich způsob práce s dětmi se pak počal objevovat v mateřských školách, ale nejen tam. Začal se uplatňovat i ve farnostech například při přípravě ke svátostem nebo při setkáních rodičů s dětmi. Dnes máme společnost, která se snaží toto

Možná je to jen kus látky a hromada nepořádku. Možná ale je to svět, jak se mu učíme rozumět – ilustrační snímek archiv Evy Muroňové

pedagogické dědictví dál uchovávat a rozvíjet, a máme řadu spolupracovníků v praxi i v akademickém prostředí. Čas ukázal, že tento pedagogický přístup opravdu funguje a přináší mnoho inspirativního také do obecné pedagogiky a didaktiky.

■ Kettova koncepce má nicméně i své kritiky. Nejčastěji se mu vyčítá, že klade příliš

velký důraz na metodickou stránku a opomíjí obsahy katecheze, jindy zase podezívá vyučujícího z příliš autoritativního vedení...

S kritikou musíme počítat. Vždy je to totiž také výraz zájmu i vyjádření určité kvality, kterou naše pojetí představuje. Kdyby nikomu nestál za to, nebude se tím vůbec zabývat. Co k tomu říci? Líbí se mi příměr

řeky o dvou březích: náboženská výchova je má už ve svém názvu – voda této řeky teče mezi břehem našeho náboženského, křesťanského učení a břehem pedagogiky. Kdyby jeden z těchto břehů chyběl, voda se rozlije, přestane proudit a začne se kazit. Tedy vedle obsahu musí být i forma a metody, kterými je chci efektivně předat. Vedle svobody, kterou chci dítěti dopřát, protože k němu mám úctu, musí být i mé úsilí jej adekvátně doprovázet na cestě poznání. Ale bylo by škoda, kdyby diskuze a kritické hlasy utichly, protože nás vždy mohou i obohatit.

■ U nás jste známá především jako autorka materiálu „Aby malé bylo velké“, který našel uplatnění v mateřských školách, mateřských centrech nebo ve farnostech. V čem spočívá jeho jedinečnost?

V publikaci je celkem čtyřicet témat, která tematicky kopírují kalendářní a liturgický rok. Jednou z velikých předností je vzájemné propojení dějů v přírodě a jejich pozorování s tématy křesťanské víry. Křesťanské poselství tak nevyzní jako vzdálené od života. Nejenže to jinak dětem ani není možné úspěšně předat, ale hlavně mají možnost takto přemýšlet i rodiče.

■ Našla tato pedagogická koncepce u vás v Německu větší rozšíření?

Ve většině školek – hlavně u nás v Bavorsku – se s touto pedagogikou setkáte. I mnozí odborníci říkají, že je pro předškolní náboženskou vzdělávání nejvhodnější. V Jižním Tyrolsku se pokusili promítnout její principy i do vzdělávacího programu a do celé atmosféry a kultury školky. Ani idea samotná „Kett školky“ není špatná, ale jako taková zatím neexistuje.

P. TOMÁŠ C. HAVEL,
statutární zástupce Společnosti
pro celistvou na smysl zaměřenou pedagogiku
Franze Ketta, o. s.

Pedagogika, která vede i pedagogy

„Setkám-li se se světem v celistvosti své osoby, otevře se mi i svět ve své celistvosti.“ (Franz Kett)

Učím se říkat TY – prosté sdělení i koncepce předškolního vzdělávání, založená na pedagogice Franze Ketta a jeho spolupracovníků. V Česku ji oficiálně využívá už šest předškolních zařízení, nemluvě o tom, kolik katechetů, kněží či učitelů vděčně využívá její prvky k výchovné práci i vlastnímu obohacení.

Zdeňka Baladová, která řídí Mateřskou školu s křesťanskou výchovou v Uherském Ostrohu, si chválí nejen přínos Kettova pedagogického směru pro rozvíjení morálních hodnot dětí, ale též její dopad na dospělé – rodiče i pedagogy. „Tato pedagogika přinesla naší školce zlepšení vztahů a prohloubila sociální citění

v rodinách. Hledáme nové formy komunikace mezi rodiči, dětmi, pedagogickými a provozními pracovníky a učíme se naslouchat více jeden druhému,“ vypočítává ředitelka, jež ze své dlouholeté praxe pedagogiku hodnotí jako skutečně smysluplnou.

Podobně pedagogiku oceňuje také sr. Josefa Jarošová, ředitelka KMS Karolinka ve Slavkově u Brna: „Sama jsem prošla základním kurzem této pedagogiky a nacházím v ní obdivuhodné množství životní inspirace, která buduje osobní charakter, vzájemné vztahy i vztah k Bohu. Má sílu posilovat i celý pedagogický tým.“ Podle vyjádření sestry Josefy učitelky

v „Karolince“ vůči dětem „dávají to, co samy dostávají“ – inspiraci z křesťanského poselství a sílu ze vzájemné lásky, již se děti učí vyjadřovat a předávat a která se v „kettovských“ třídách prezentuje velmi srozumitelně a lidsky.

Vidět neviditelné

V ucelené metodice vychovatelé nejdou najdou pohradě to, k čemu dospělí léty praxe a hledání („Koncepce popisuje to, co člověk přirozeně dělal a cítil během činnosti s dětmi,“ vyjádřila se paní učitelka Hana Čapková z Katoovic u Strakonice), nebo zde duchovní ve far-

nostech rozvinou svou – třeba už osvědčenou – praxi. I dospělým totiž nejdou prospěje, když o světě pro jednu nejen přemýšlejí, ale také jej poznávají smysly: „Ježíš sám ve svých podobenstvích oslovoval nejen intelekt, ale celou osobnost člověka, často právě skrze smyslové vnímání,“ podotýká P. Jan Vecheta z Domaslavic. A tento širší, konkrétnější, nový rozměr, který vzdělávání našemu vztahu k Bohu dává, je podle něj skvělou pomůckou, jak lépe pochopit radostnou zvěst. V učení „vidět neviditelné“ je totiž skutečně výjimečná.

(sch)

Více informací...

...o pedagogice Franze Ketta najdete ve specializovaných metodických materiálech.

- Naplnil se čas je metodika k adventním a vánočním katechezím
- Kříž života nabízí podklady ke katechezím pro dobu postu a Velikonoc
- Dnes budu Tvým hostem pomůže s přípravou dětí ke svátosti smíření a eucharistii v rodině či farnosti
- Aby malé bylo velké je metodika určená pro předškolní výchovu
- Odkud mám jméno jsou materiály ke katechezím o životě svatých

Seznámit se s pedagogikou je možné také na webu www.kett.cz, kde najdete rovněž aktuální nabídku seminářů a další informace k tématu.

(sch)

Soutěžte s námi

Přečtete si s námi krátký příběh a zapojte svou představivost, dovednost i svoje srdce.

Byla jednou jedna kostelní věž. Na tom není nic zvláštního – kostel s věží. Ale lidé kostel zbourali a věž tady najednou stála jen tak. A tak se rozhodla: „Takhle to nejde. Jsem přece věž kostela! Půjdu a nějaký kostel si najdu!“ A šla.

Přišla k velikému domu. Mnoho lidí do něj vcházelo, mnoho lidí vycházelo. Sjížděli se z celého okolí a odnášeli si z toho domu ve velkých koších na kolečkách mnoho věcí.

„Ti lidé musejí být šťastní,“ pomyslela si věž, „to by mohl být kostel pro mě.“

„Nechceš být můj kostel?“ zeptala se a dům odpověděl: „Já nejsem kostel, já jsem supermarket. Běž hledat jinde.“ A věž se vydala jinde.

Přišla k jinému domu. Byl plný světla a lidé do něj večer vcházeli a ráno z něj vycházeli ven. Vypadali, že se dobře baví.

„Ti lidé jsou určitě šťastní,“ pomyslela si věž, „to by mohl být kostel pro mě.“

„Nechceš být můj kostel?“ zeptala se a dům odpověděl: „Já nejsem kostel, já jsem diskoté-

ka. Běž hledat jinde.“ A tak se věž opět vydala jinde.

Došla k dalšímu domu. Měl tak veliké dveře, že jimi mohlo projít mnoho lidí najednou, a dokonce projet veliké auto.

„Kostel s takovými velikými dveřmi! To by byli lidé šťastní!“ vzdychla si věž a hned se zeptala: „Nechceš být můj kostel?“

„Já nejsem kostel,“ odpověděl dům s velikými vraty, „já jsem hasičská zbrojnice!“ A tak se věž opět vydala dál.

Přišla na hřiště plné dětí. „Děti,“ povídá unavená věž, „nechcete být můj kostel?“

„A co je to kostel?“ zeptaly se děti.

„Kostel, to je dům, který má pevné základy a pevné stěny, aby v něm bylo dobře. Kostel má taky střechu, aby dovnitř nepršelo, okna, aby

bylo uvnitř světlo, a veliké dveře, aby do něj mohli lidé vcházet a vycházet. V kostele je stůl, aby v něm lidé nebyli sami, a hodně lavic, aby v něm měl každý své místo. V kostele je krásně, protože jsou v něm lidé šťastní...“ zasnila se věž.

Děti se zamyslely: „Kameny na základy nemáme. Cihly taky nemáme. Nemáme ani střechu ani okna ani dveře, dokonce ani stůl a lavice... ale nechceme, abys byla smutná. Pomůžeme ti! My budeme tvůj kostel! Chceš?“ A věž chtěla.

(Podle Kett, F.: Ein Haus aus lebendigen Steinen ist die Kirche, Religionspädagogische Praxis 2005/3)

Nakreslete, jak by mohl takový kostel vypadat, a obrázek nám pošlete do konce září na adresu redakce (Londýnská 44, 120 00 Praha 2). Obálku označte heslem „Soutěž“.
Pět z vás může vyhrát knížku z produkce časopisu DUHA Děti se ptají, odborníci odpovídají. (red)

● Nedělní liturgie pro děti

Následování / Odpuštění

Následování

8. ZÁŘÍ – 23. NEDELE V MEZIDOBÍ
(ROČNÍ CYKLUS C)

Kdo postaví Pána Ježíše na první místo ve svém životě, může vykonat velké věci.

Za Pánem Ježíšem přicházelo mnoho lidí. Chodili spolu s ním a poslouchali, co říká. Jednou se na ně Pán Ježíš podíval a řekl jim:

„Každý, kdo ke mně přichází, musí postavit svého otce, matku, ženu, děti, bratry, sestry i sám sebe až na druhé místo. Kdo to neudělá, nemůže být mým učedníkem. Kdo nevezme svůj kříž a nejde za mnou, nemůže být mým učedníkem.“

Vždyť i člověk, který chce postavit věž, si napřed sedne a spočítá, kolik bude stavba stát. Kdyby ji začal stavět, a pak neměl peníze na její dokončení, všichni by se mu smáli. Podobně král, který chce vést válku proti jinému králi, musí napřed přemýšlet, jestli má dost vojáků na to, aby ho druhý král nepřemohl.

Tak ani žádný člověk, který se nevzdá všeho, co má, nemůže být mým učedníkem.“

(Podle Lk 14,25–33)

Zamyšlení:

V dnešním evangeliu jsme četli o tom, že za Pánem Ježíšem chodilo mnoho lidí. Co myslíš, proč jich bylo tolik?

Chtěli Pána Ježíše vidět, bylo to zajímavé, byli zvědaví.

Byli všichni ti lidé pevně rozhodnutí chovat se tak, jak to Pán Ježíš říká?

Asi ne. Někteří za ním chodili jen pro zábavu.

Co Pán Ježíš takovým lidem říká?

Každý, kdo ke mně přichází, musí postavit svého otce, matku, ženu, děti, bratry, sestry i sám sebe až na druhé místo. Kdo to neudělá, nemůže být mým učedníkem. Kdo nevezme svůj kříž a nejde za mnou, nemůže být mým učedníkem.

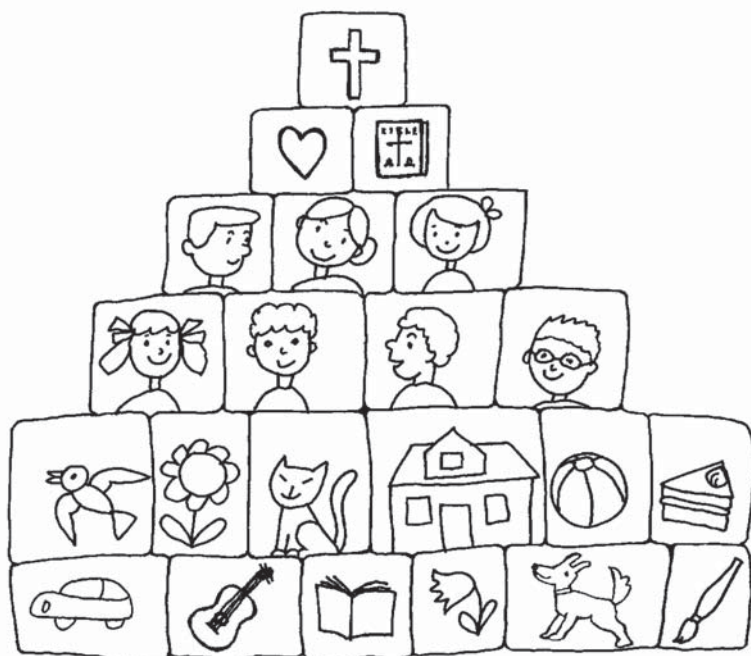
Pán Ježíš chce, abychom ve svém životě měli na prvním místě jeho.

Není to vždycky jednoduché, ale ten, kdo to dokáže, pak může s jeho pomocí udělat velké věci. Můžeme to vidět na životě různých svatých. Znáš nějakého? Jaké dílo může vykonat ten, kdo kladě Pána Ježíše na první místo: sv. František z Assisi, sv. Dominik, sv. Anežka, bl. Matka Tereza...?

Milé děti, milí rodiče!

Nově budete na této stránce nacházet materiály, které vám pomohou společně se připravit na nedělní liturgii a přiblížit text evangelia tak, aby mu i děti mohly porozumět. Texty doprovodí obrázky k vybarvení.

Rubriku přinášíme ve spolupráci se serverem Kanan.cz, kde zájemci najdou další obrázky a hry.

Chceme mít Pána Ježíše na 1. místě

I my můžeme s Boží pomocí udělat mnoho dobrých věcí. Důležité je, abychom měli Pána Boha ve svém životě na prvním místě.

Pán Bůh nám
vždycky odpustí15. ZÁŘÍ – 24. NEDELE V MEZIDOBÍ
(ROČNÍ CYKLUS C)

Za Pánem Ježíšem chodilo mnoho lidí, mezi nimi i různí hříšníci. Farizeům se to nelíbilo. Pán Ježíš jim tedy pověděl příběh: „Představte si, že máte sto oveček a jedna z nich se vám ztra-

til. Co uděláte? Necháte těch devadesát devět oveček, ať se pasou, a půjdete hledat tu ztracenou. A když ji najdete, vezmete ji na ramena, donesete domů a tam se budete radovat i se všemi přáteli a sousedy. A právě taková radost bude v nebi nad jedním hříšníkem, který se obrátí.

Nebo si představte ženu, která má deset stříbrných mincí, a jedna z nich se jí ztratí. Co udělá? Rozsvítí světlo, prohledá celý dům a vymete všechny kouty, aby ji našla. Když ji najde, svolá všechny sousedky a přítelkyně a budou se společně radovat. Stejnou radost mají v nebi andělé nad jedním hříšníkem, který se napraví.“

Nakonec pověděl Pán Ježíš lidem ještě jeden příběh: „Jeden člověk měl dva syny. Když ten mladší dospěl, řekl otci: ‚Dej mi peníze, které mi patří.‘ Otec mu je tedy dal. Syn je vzal a vydal se do světa. Tam všechny peníze utra-

til. Když už žádné neměl, nastal v zemi hlad. Šel pracovat k jednomu sedlákovi. Ten ho poslal pást prasata. Mladší syn hlídal prasata a měl velký hlad. Rád by si vzal alespoň lusky pro prasata, ale nemohl.

Tu si řekl: ‚Vždyť služebníci u mého otce mají jídla dost, a já tu umírám hladu. Půjdu ke svému otci a řeknu mu: ‚Otče, zachoval jsem se moc špatně. Už si nezasloužím, abych byl tvým synem. Prosím přijmi mě jako služebníka.‘

Vstal tedy a šel ke svému otci. Ještě když byl daleko od domu, otec si ho všiml a běžel mu naproti. Syn řekl: ‚Otče, zachoval jsem se moc špatně. Už si nezasloužím, abych byl tvým synem.‘

Otec ho ale nenechal domluvit a přikázal svým služebníkům: ‚Rychle přineste nejlepší šaty, prsten, oblečte ho a obujte. Přiveďte vykrmené tele, zabijte ho a upečte. Protože se mi vrátil syn, zase se našel!‘ A začala velká hostina.“

(Podle Lk 15,1–32)

Zamyšlení:

V dnešním evangeliu jsme četli několik příběhů. Pamatuješ si, o čem byl první?

O ztracené ovečce.

Sežral ji vlk?

Ne, pastýř ji našel a přinesl zpátky domů.

Druhý příběh byl o ženě, která ztratila stříbrnou minci. Jak to dopadlo tentokrát?

Našla ji a měla velkou radost.

Ve třetím příběhu jeden syn odešel z domu. Když utratil všechny peníze, dostal hlad. Vrátil se domů a prosil otce, aby ho vzal alespoň jako služebníka. Co na to otec?

Dal mu nové šaty, prsten a uspořádal hostinu na oslavu, že se syn vrátil.

Všechny tyto příběhy mají něco společného. Někdě nebo něco se ztratilo a pak se to zase našlo.

Stejnou radost má Pán Bůh, když se nějaký hříšník obrátí. I člověk, který udělá něco špatného, se tak trochu „ztratí“: vyrazí na špatnou cestu, která nevede do nebe. A když si potom svou chybu uvědomí, obrátí se a vyrazí správně, zase se „najde“. Z takového člověka má pak Pán Bůh velikou radost. Když něco provedeme, nebojme se vždycky znovu přijít za Pánem Bohem nebo i za maminkou nebo za tatínkem omluvit se, oni nám vždycky odpustí.

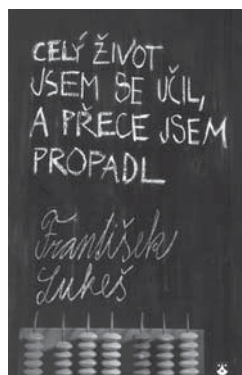
Když něco provedeme,
přijdeme se omluvit.

Ilustrace JANA VAŇKOVÁ
Ve spolupráci se serverem www.kanan.cz.

● křížovka

Celý život jsem se učil, a přece jsem propadl

NÁPOVĚDA: ACER, CAP, KOTÍK, TAP	ZÁSTUPCE DÍTĚTE PŘI KŘTU	VICHRY	ŘÍMSKÝMI ČÍSLICEMI "49"	ZÁŠKUB V OBLIČEJI	SEŘIZOVAČI PIAN	VAJEČNÝ POKRMI	SNOVATI	FRANCOUZ. "ZLATO"	STÁTNÍ VĚDECKÁ KNIHOVNA	VLHKOMILNÁ ROSTLINA	BĚŽET	UROVŇAVATI VLÁKNA PŘED PŘEDENÍM	EVROPSKÝ POHÁR (ZKRATKA)	KOZEL (NÁREČNĚ)	AUTOR MALOSTRAN- SKÝCH POVÍDEK	KOZLÍK LÉKAŘSKÝ	STAROVĚKÁ VĚŠTYNĚ	ZESLEŇÝ ZÁPOR	OPEVNĚNÉ MÍSTO
BÝT S NĚKÝM VYROVNÁN				BEZOSTNÁ RYBA					DRAVÁ RYBA					PŘENÁŠET					
				RUSKÁ ŘEKA					ANGLICKÝ ZÁPOR										
TAJENKA																			
OTEC (KNIŽNĚ)			LOKNA					ČESKÝ MALÍŘ (JAN)					UTLAČEN						
			CHEM. PRVEK ZN. "NO"					POUZE (KNIŽNĚ)					NEJINAK						
OSTEN				BIBLICKÁ POSTAVA				VYDÁVAT ZVUK HODIN					PAPEŽSKÉ LISTINY					INICIÁLY HERCE PISTĚKA	AD ACTA (ZKRATKA)
			ALMANACH					ČES. HUD. SKLA DATEL (VIKTOR)					POPĚVEK						
ZNAČKA KOSMETIKY				NAŠE NEJSTARŠÍ CESTOVNÍ KANCELÁŘ					JIHO- AFRICKÉ ÚZEMÍ					ROZVĚTVĚNÉ ÚSTÍ ŘEK					
	POMŮCKA NA SPÍNÁNÍ	BOBIZAČNÍ SLABIKA		LAT. PŘEKLAD BIBLE					NÁSTAVBA NAD ŘÍMSOU					ČERNO- MORSKÝ PŘÍSTAV					
	MUŽ. Jméno (4. 11.)			RUSKÝ "TOTO"					PRACÍ PROSTŘEDEK										
KRÁTKÉ SATIRICKÉ SCÉNKY					VOJENSKÝ KABÁTEC														
					JAVOR (BOT. NÁZEV)														
MALÍŘSKÉ NÁČINÍ						AVIÁŽNÍ PŘÍPRAVEK													
						ESPERANTSKÝ "VEJCE"													
JIHO- AMERICKÁ ŘEKA							PÁS KE KIMONU												
							ANNO DOMINI												
NEVZDĚ- LANEC (KNIŽNĚ)					BIBLICKÁ PRAMĚTI				INICIÁLY RUSKÉHO PROZÁKA EHRNBURGA										
ALPSKÁ HORSKÁ PASTVINA					POKOLENÍ				INICIÁLY HEREČKY LAURINOVÉ										

O knihu Františka Lukeše *Celý život jsem se učil, a přece jsem propadl* mohou soutěžit ti čtenáři, kteří správně vyloučí tajenku naší křížovky a do 14 dnů ji zašlou na e-mailovou (krizovky@katyd.cz) nebo poštovní adresu redakce. Knihu do soutěže věnovalo Karmelitánské nakladatelství.

Ukázka: Asi jsem byl opravdu první, kdo v okolí Činěvsí měl magnetofon. Koupil jsem si jej u Ondříčků na náměstí v Městci Králové... (viz tajenka).

Tajenka z Doma v KT č. 32 zněla: „A mandlovník v tu chvíli vykvetl.“ Knihu Pina Pellegrina *Příběhy pro osvěžení duše* získávají Jan Lindovský – Bílovec, Marie Hlaváčková – Beroun a Pavel Rathouský – Rychnov nad Kněžnou. Blahopřejeme.

● zdraví

Hostinou proti plýtvání jídlem

Takhle se letos vařilo „z odpadků“ v Turině pro 3 000 lidí. Snímek archiv iniciativy Zachraňme jídlo

V popelnicích ročně skončí až 1,3 miliardy tun jídla, to je třetina všech vyrobených potravin na světě. Skupina „Zachraň jídlo“ na tento problém upozorňuje ne-tradicionálním happeningem i shromažďováním informací, osvětou a tlakem na příslušné státní orgány. Na podrobnosti jsme se zeptali ADAMA PODHOLY.

■ V jedné části světa lidé umírají hladem, jinde se jídlo vyhazuje. Kolik potravin na světě končí v koších? A jaké množství proplytváme v Česku?

Značná část informací a statistik, které by nám poskytly reálný obraz, v Česku i ve světě chybí. EU nicméně odhaduje, že se v Evropě

ročně vyhazuje na 89 milionů tun potravin, což představuje 95 až 115 kg potravin ročně na každou domácnost. V rámci celosvětových statistik udává OSN, že se ročně vyhodí až 1,3 miliardy tun potravin, přestože téměř osmina světové populace trpí podvýživou a nemá pravidelný přístup k dostatečnému množství potravy.

■ Plýtvá se tedy především v domácnostech?

V tom se různé zdroje liší. EU udává, že právě domácnosti jsou hlavními viníky plýtvání, a to ze 42 %. Jiné zdroje však ukazují na obrovské ztráty v oblasti výroby: z jeho výzkumu ve Velké Británii například vyplývá, že téměř každá druhá mrkev, kterou tamní farmáři vypěstují, neprojde přísnými kritérii supermarketů a nejednou pak končí na skládce. Všechny tyto údaje nás vedou k zamyšlení, jestli je současný přístup ke spotřebě jídla dlouhodobě udržitelný.

Pěstování zeleniny či výroba potravin jsou totiž nesmírně nákladné. Na vypěstování jednoho rajčete je potřeba padesát litrů vody, což je na milion rajčat obrovská ekologická zátěž, nemluvě o litrech nafty spotřebovaných na jejich přepravu. Ve chvíli, kdy tato rajčata vyhadujeme do koše, protože jsme si během nabitého týdne nenašli čas je sníst, nemyslíme na to, kolik vody, úsilí a materiálu bylo potřeba pro jejich vypěstování. Kromě toho čím více potravin vyhadujeme, tím výše jejich ceny celosvětově stoupají. Je to bludný kruh, z něž vede cesta jen skrze přehodnocení našeho vztahu k jídlu a znovunalezení jeho skutečné hodnoty.

■ Lze zobecnit, proč tolik potravin končí v odpadcích?

Plýtvání jídlem se týká mnoha aktérů, od výrobců, dodavatelů až po spotřebitele. Proto také vyžaduje celkové řešení. Iniciativa „Zachraň jídlo“ se obrací především na spotřebitele, protože ti jsou nejbližší. Součástí našich aktivit bude proto snaha představit jednoduchá řešení, jak v domácnostech jídlem šetřit. Jde o rady a tipy k přiměřenému nakupování, správnému skladování potravin a v neposlední řadě i o recepty z potravin, kterými česká veřejnost plýtvá nejvíce, jako je například pečivo. Nechceme lidi kárat, že jsou špatní, protože plýtvají, ale ukázat jim, že protiplýtvací opatření jsou v důsledku výhodná i pro ně samotné.

Na úrovni prodeje potravin v ČR se mnoho potravin znehodnotí například kvůli 15% dani,

kterou musejí supermarketové ze zákona odvádět, pokud se rozhodnou přebytečné jídlo darovat – například České federaci potravinových bank, naší partnerské organizaci, která pak jídlo dále přerozděluje charitám apod. Řada výrobců proto raději odveze jídlo na skládku.

A jeden z hlavních problémů je i to, že nikdo na světě vlastně neví, kolik potravin se na jednotlivých úrovních vyplývá. Pak je také těžké ustanovit nějaká fungující opatření. Projekt EU s názvem EU FUSION se nyní pokouší situaci zmapovat alespoň na území Evropské unie.

■ Na začátku září budete v Praze pořádát „Hostinu pro tisíc“, která má na problém plýtvání potravinami upozornit formou happeningu. Kde jste se inspirovali?

Koncept je přejatý od organizace Feeding 5000, která poprvé uspořádala hostinu pro pět tisíc lidí v centru Londýna. Měli velký úspěch a podařilo se jim ve Velké Británii rozpoutat celospolečenskou diskuzi o plýtvání jídlem. Podobná hostina se pak konala i v Paříži, Dublinu, Amsterdamu či Barceloně.

Kromě Hostiny a dalších aktivit jsme zahájili první ročník Ocenění za redistribuci potravin, jež udělujeme podnikům v potravinářském průmyslu, které naváží spolupráci s potravinovou bankou. Časem bychom chtěli sestavit i kuchařku zaměřenou na využití potravin, kterými se u nás nejčastěji plýtvá.

ALENA SCHEINOSTOVÁ

Hostina pro tisíc

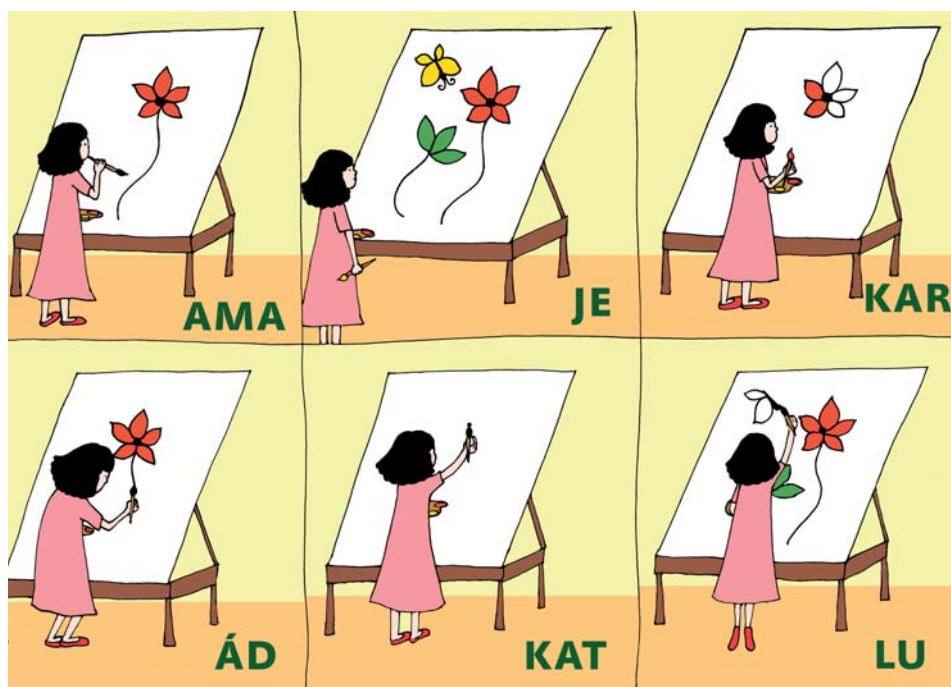
10. září uvaří iniciativa „Zachraň jídlo“ pod širým nebem přímo na Václavském náměstí v Praze oběd ze surovin, které by se jinak vyhodily. Zván ke společnému jídlu je kdokoli z kolemjdoucích. Přichozí budou zdarma pohoštěni pokrmy ze surovin, které by jinak přišly vniveč zejména kvůli nevyhovujícímu estetickým nárokům nebo blížící se době spotřeby.

Smyslem happeningu, inspirovaného podobnými akcemi v zahraničí, je poukázat na problém plýtvání jídlem.

Přebývají vám doma nepoužívané hluboké talíře a lžičky? Na sběrných místech, jejichž seznam najdete na <http://www.zachranjidlo.cz/?page=hostinaClick>, je můžete poskytnout pořadatelům hostiny a dobrý pocit z darování spláchnout šálkem čerstvé kávy.

Nádobí bude použito při vydávání jídla na hostině a poté popouje charitativním organizacím.

(sch)

● hádanky

Co děláte rádi?

Holčička na obrázku si zvolila barevné pastelky a veliký kus papíru. Seřadte obrázky za sebou podle toho, jak jí kresba přibývá.

V tajence se dozvíte, jak se holčička jmenuje a co ráda dělá. A co nejvíc baví vás?

MARKÉTA OVSÍKOVÁ

Předplaťte si KT na jeden rok a získejte TRIČKO S LOGEM KT.

Velikost:

 M L XL

mám zájem o dárek (zaškrtněte)

Nabídka platí do vyčerpání zásob a končí zveřejněním nové nabídky.

Objednávka předplatného

PLÁTCE	Roční předplatné 676 Kč ☒ Zahájení odběru ¹⁾ <input type="text"/>
PLATBA: ☐ Poukázkou ☐ SIPO spoj. č. .... ☐ E-platba: e-mail:	
Příjmení a jméno:	Telefon:
Adresa a PSČ:	<input type="text"/>
ODBĚRATEL Vypíšte pouze v případě, že údaje nejsou shodné s plátcem nebo předplatné objednávejte jako dárek.	
Příjmení a jméno:	Telefon:
Adresa a PSČ:	<input type="text"/>

Předplatitelský vztah se řídí Všeobecnými obchodními podmínkami.
¹⁾ Pokud není písemně zrušeno, předplatné se automaticky prodlužuje.

Datum a podpis .....